

Pokol Béla

A NATO belesodródása az ukrán-orosz háborúba: Nemzetközi politikai reflexiók

1) Európa rákfenéje az 1990-ben funkciótlanná vált NATO meghagyásával kezdődött

A szovjet birodalom ellen létrehozott NATO az ellenfél eltűntével és az ellenpólus nélkül maradt USA monopolhatalmának eszközévé válva néhány évenként kapott csak szerepet, de ekkor több évre meghatározta Európa sorsának drámáját.

1) 1999-ben a jugoszláv odacsapásban – amit német Hermann Scheer képviselő háborús bűncselekménynek minősített Bundestag vitájában – a békésebb balkáni viszonyok helyett egy azóta is elmérgesedett állapotot hozott létre; megakasztva a német és a francia ottani iparfejlesztések, és az amerikai globális - főként Soros - NGO-hálózatok által kavart viszályok melegágyává tette a térség nagy részét.

2) 2003-ban a szunnita és síita viszályt vaskézrel megfőkező iraki rendszert zúzta szét, szándékosan hamisnak bizonyult ürüggyel Szadat tömegpusztító eszközeit hangoztatva, melynek eredményeként a térség mélyen húzódó szunnita - síita ellentétei több államban kiobbantak, és azóta százezrek halált okozták. Nem mellesleg Szadat óriási hadseregének szunnita tisztikara önállósodva a militáns iszlám fő tengelyévé vált, és létrehozta az Iszlám Állam haderejét, az egész arab térséget lángokba borítva, és a világ egészén radikalizálva az oda betelepült muszlimok fiataljait. A különböző kések és robbantásos, illetve autós gázolások merényletekben százak lelték már eddig is halálukat Nyugat-Európa nagyvárosaiban.

3) 2011-ben Kadhafi rendszerének belső lázadói adták az ürügyet a NATO líbiai odacsapásának, és az afrikaiak millióinak útját álló rendszert, mely Európával megállapodásokkal látta el ezt a migráns-visszatartó feladatát a fekete afrikaiak százezrei előtt, megdöntötték. Azóta a 2003-as iraki NATO-csapás következményeivel összefonódva a líbiai gátnélküliség megindította a tömeges migrációt, és 2015-től alkalmanként milliós iszlám migránstömegek özönlenek be Európába, közülük az iszlámisták ezrei.

4) Ezt a délről szított iszlám-jellegű Európa-rontást a NATO Keletről is folyamatosan folytatta, és a NATO-t egyre inkább csak álcaként használó amerikai globalista csoportok a szétesett szovjet birodalom legyengült maradványát igyekeztek megszerezni. A még így is óriási orosz és ukrán forrásokat már 1991-től helyi oligarchiákon keresztül kezdték uralmuk alá vonni, és az oroszoknál az alkoholizmusba fulladó Jelcin elnök háta mögött, az ukránoknál pedig az ukrán állami posztok felett közvetlenül rendelkező az állami vagyont megszerző ukrán oligarchiákkal egyezségeket kötve az amerikai nagykövetség és az amerikai külügyi apparátus vezetői rendelkeztek. Ez Oroszországban Putyin hatalomba kerülésével megszűnt 1999-ben, és a betelepült amerikai NGO-hálózatokat, média- és intézményi szellemi hatalmukat megtörte, de Ukrajnában ennek megakadályozására sikeres puccsot hajtottak végre 2014-ben az inkább az oroszok felé forduló Janukovics elnök ellen. Az oroszellenes amerikai politika az ukránok NATO-ba bevonásával és minőségi fegyverekkel felfegyverzésével folytatták az oroszok elleni proxy háborújukat, és több menetben így jött le a mostani orosz odacsapás az ukránokon keresztül harcoló amerikaiak által vezetett NATO-

erők ellen. már eddig többmillió ukrán menekült át a környező országokba, és tízezrek haltak meg. De a nagy veszély még csak most jött el, mert a proxy-jelleget félretolva egyre nyíltabban az USA-val és a NATO-nagyhatalmakkal szembekerülő Oroszország az időközben felparcellázott atomcsapási erejének alsó fokát is használhatónak deklarálta. Én nem értek ehhez annyira, hogy meg tudjam becsülni, hogy ez mennyiben éri el, vagy múlja felül a már ismert - egyetlen ismert! - atomcsapást Hirosimában?

És mindez csak azért, mert a funkciótanná vált NATO-t 1991-ben otthagytuk a világ egyedüli urává vált globalista USA-nak. Ha most ezt megússzuk atomcsapás nélkül, legyen első dolgunk a NATO „szétszerelése” és az ártalmatlanított gépezet helyett egy tényleg védelmi jellegű európaira szűkült katonai szövetségen elgondolkozás. Ahogy 1991-ben az akkor francia vezetés ezt javasolta is a németek lelkes támogatása mellett, csak sajnálatos módon néhány éves vita után az USA globalistái győztek, és a terv leállt (lásd Shake 1995). Európa rákfenéje akkor kezdődött, és ennek most a szerencsétlen ukrán nép issza a levét.

2)A szuverenista pozíció továbbépítési feladata

Az USA által hosszasan provokált újabb ukrán-orosz háború szemünk elé hozta a közép-kelet-európai rendszerváltás egy eddig figyelmen kívül hagyott aspektusát (Mearsheimer 2014). A szovjet birodalom szétesése után az onnani megszabadulás örömeiben és Európa nyugati feléhez csatlakozásunk igyekezetében fel sem merült a hazai nyilvánosság vitáiban, hogy az amerikaiak által a szovjet haderővel szemben vezetett NATO az utóbbi szétesésével funkcióját veszítette. Ez a funkcióját veszített félelmetes hadi gépezet azonban már csak a tehetetlenségi erő folytán is új funkciókat keresett, és az amúgy is szoros amerikai vezetés és ellenőrzés alatt álló gépezet egyre inkább csak az USA álcájává vált, amikor saját céljai miatt akart odacsapni bárhol a világon.

A NATO-ból 1966-ban, ha formálisan nem is, de ténylegesen kilépett franciák fel is vetették 1991-ben, hogy a funkcióját veszített NATO helyett Európa számára egy önálló katonai szövetséget kellene létrehozni többek között Oroszország fennmaradt atomhatalmának ellensúlyozására, de az USA domináns globalistái által átítatott többi nyugat-európai államban ez nem talált akkor visszhangra. Ám amikor 1999-ben Jugoszlávia ellen, majd 2003-ban Irak ellen kifejezetten a francia - német páros ellenkezése mellett ment végbe az USA odacsapása NATO zászlók alatt - és utólagos elemzéssel kimutathatóan a francia és a német érdekeltségek elleni precíz bombázásokkal jugoszláv területeken -, akkor felerősödött e nagyhatalmi páros követelése, hogy önálló európai haderő kell a NATO helyett. Ez elmaradt, sőt 2009-ben hazánk nem túl dicső francia leszármazottja, Sárközy elnök úr még vissza is léptette Franciaországot a NATO-ba.

Így örömmel lehetett látni, hogy most a francia elnökválasztás egyik aspiránsa, Le Pen asszony a NATO-ból kilépés visszaállítását elemelte be programjába, és még ha a közvéleménykutatások nem is biztatnak az ő győzelmével, az európai szuverenista kormányzatoknak és szellemi háttérüknek el kell gondolkodni ennek a programpontra a jelentőségén. Különösen azért, mert az USA-ban 2016-ban a Trump-adminisztráció által végrehajtott fordulat a globalista pozícióból az izolacionista USA pozíciójába maga is a NATO megszüntetését vette fontolóra. Ez ugyan félbeszakadt Trump elnök 2020-as távozásával, de az általa dominált republikánusok növekvő ereje a Kongresszusban és tervei a 2024-es ismételt elnöki ciklusra – melynek esélyét alátámasztják a jelenlegi közvéleménykutatások - szükségessé teszik, hogy elméletileg is végig gondoljuk Európában a NATO megszüntetését, és erre Le Pen pártjának szellemi háttérével Európa-szerte vitákat rendezzünk.

Ez az összeurópai NATO-leváltási vita arra is jó lenne a következő években a szuverenista szellemi körök számára, hogy közben az EU föderalista tendenciáinak megtörésére a Közös Piacra visszametszett EU-reformot is megvitassák. Nem kell kilépni az EU-ból ahhoz, hogy orvosolni lehessen a mai, nemzetállam-ellenes tendenciáit, mert egy Közös Piacra visszametszését célként tűző egyesült jobboldali szövetkezés egy EP-többség esetén ténylegesen vissza tudná metszeni ezt pusztá gazdasági integrációra, ami mindannyiunk érdeke lenne.

Legyen vége minél hamarabb a szomszédunkban folyó szörnyű háborúnak, de legalább arra használjuk fel a létrejöttének tapasztalatait, hogy levonjuk a következtetéseket az USA globalistái által álcaként használt mai NATO helyére már régebben is tervezett önálló európai katonai szövetség végig gondolására. A hazai konzervatív agytrösztöknek sürgősen meg kellene szervezni a francia szuverenista és az USA izolacionista-trumpista politikai agytrösztökkel együttműködve a NATO szerepének végig gondolását, és helyére egy önálló európai katonai szövetség lehetőségnek megvitatását.

3) A globalista és az izolacionista USA világhatalmi szerveződésének eltérései

A szovjet birodalom összeomlásával az egyedüli világhatalommá vált USA az intenzív globalista terjeszkedés útjára lépett, és ennek otthoni negatív következményei - az ottani tőke kivitele az olcsó munkabérű országokba, és így tömeges munkanélküliség létrejötté a „Rozsda Amerika” alakjában - 2016-ban ideiglenes szakítást hoztak ezzel létre. Trump elnök az „*America First*” jelszavával az izolacionista USA visszahozatalát kezdte megszervezni, és noha ciklusa végével ez visszafordult, az addig hozott intézkedések és tervek mutatják, hogy miben tér(ne) el a globalista USA és a Trump által célként tűzött izolacionista USA világhatalmi szerveződése.

A globalista USA a banktőke által uralt gazdaságot és a piacositott többi társadalmi szektort valósította meg otthon, és fő mozgatója nem az otthoni csúcstermelés felfuttatása, hanem a világon bárhol megszerezhető minél nagyobb profit. Az USA állama ebben a logikában a világot uraló banktőkés/befektetési csoportoknak csak mint ütőerős haderő fontos, mely a világban bárhol elrettentő erőt jelent a kitelepedett tőke mögött védelemként. Ám ez a kitelepedés nemcsak a pénz kivitelét jelenti, és külföldön gyárak építését, hanem az ottani társadalmak erőforrásai feletti rendelkezés megszerzését is privatizálással és a kaotikus állapotokat kihasználva fillérékért hozzájutva. E mellett ehhez a helyi jogszolgáltatásra és állami politikára is intenzív befolyás kell, hogy mindezt elérjék. Így az amerikai nagykövetségek nem pusztán diplomáciai kihelyezések ebben a modellben, hanem sűrű társadalmi-politikai kapcsolatok kiépítésével a helyi társadalom hatalmi központjává is válnak. Inkább az USA külszói helytartói, mintsem pusztá nagykövetségek a globalista USA nagykövetségei.

Ezt egészítik ki az otthoni, amerikai NGO-hálózatok kiszervezései a megcélzott külföldi országokba, és az USA globális alapítványai mind az egyes országokban, mind ezek regionális összefogásaira párhuzamos államokat építenek ki. Európában az utóbbi évtizedekben a Soros-hálózat a legismertebb, de párhuzamosan vele több kisebb is létezik mind Európában, mind a világ többi kontinensein. Így a *MacArthur Alapítvány* jár a kéz a kézben Sorosékkal, vagy régebben a *Ford Alapítvány*, és most a *Norvég Alapítvány* is besegít ebbe. Mint a Soros-hálózatnál láthatjuk, szívós munkával sok év alatt kiépítették az egész Európában – de súlypontilag főként a kelet-európai országokban – a médiahatalmukat biztosító sajtómunkás gárdájukat, ’jogvédő’ aktivistáik harci alakzatait, akiket egyetemi jogászok kiválogatott csoportjai segítenek, illetve a bíróságokba beépített híveik - bírák és

bírósági munkatársak – révén az állami politika stratégiai kérdéseit is meg tudják határozni. De ugyanígy az egyetemi támogatások és ösztöndíjak rendszerével évek alatt lényegében az összes társadalomtudományi fakultást és kutató helyet befolyás alá tudták vonni pl. Magyarországon, és a média – újabban az internetes portálok - segítségével a közvéleményt saját céljaik felé tudják billenteni.

A mély válsággal küzdő társadalmakban - melyeket jórészt épp a betelepült globalista amerikai NGO és médiaerők szítanak – pedig még ezen felül szinte operatív hatalmi centrummá is válnak a helyi nagykövetségek helytartósági üzemmódba lépve, és hogy ki legyen az államelnök-jelölt a közeledő választásokon, vagy miniszterelnök, pénzügyminiszter és legfőbb ügyész stb., azt is itt döntenek el. Ezt Kees van der Pijl ukrán-orosz háborút elemző könyve az amerikai titkosszolgálati lehallgatási és külügyi jegyzőkönyvekhez utólag hozzájutva - a WikiLeaks révén is - alaposan dokumentálta (Pijl 2018). Például, hogy az amerikai nagykövetség által is szervezett 2014-es „Majdan-puccs” utáni ukrán elnökválasztáson nem a híres bokszoló Klicskó indult, és lett elnök, azt az amerikai külügy és a helyi nagykövetség vétója döntött el azzal, hogy Klicskót és pártját a régi bokszolási karrierjének országa, Németország támogatta a német CDU Konrad Adenauer Alapítványán keresztül, és így ő *persona non grata* lett az USA számára. (Klicsko végül vigasztalásért megkaphatta Kijev polgármesterségét, mert a választáson indulásról lemondva nem zavart bele az így kiválasztott Porosenko győzelmébe.)

Ezzel szakított rövid négyéves elnöki ciklusa alatt Trump, és az otthoni, pénztöke uralta mainstream médiával és szellemi-intézményi hatalommal szemben meghirdette az izolacionista fordulatot. A legkeményebben szemben állva a világban a globalista uralmat szétterítő Soros-hálózattal, ennek legelszántabb külföldi kormányzati ellenfeivel fogott össze. Így a magyar, a lengyel, a cseh és a szlovén szuverenista kormányzatokkal, és az Izraelben már évek óta domináló nemzeti zsidóság támaszával, Netanjauval stb. És mivel Trump az USA államára letisztult világhatalmi erő megtartását tartotta csak fontosnak, félretolva a magánhatalmi NGO-kiépüléseket a világban, így tisztán tudta észlelni, hogy az USA világhatalmi ereje számára *Kína feljövő világhatalmi ereje jelenti a jövő fő kihívását*. Ennek a célnak az érdekében aztán a gazdaságilag gyengévé vált, de az USA után a világon a második legnagyobb katonai potenciállal rendelkező Oroszország megnyerése volt az egyik fő célja, hogy Oroszország közeledését blokkolja Kína felé. „Szerelmes volt Putyinba”- írták gúnyosan a globalisták mainstream médiái. Pedig nem, csak reálpolitikus volt, és magántőkés érdekek nem mozgatták a korábbi, ukránokhoz beépült és forrásaik jó részét megszerző amerikai globalistákkal szemben.

Összegezve tehát, ha letisztítva nézzük a globalista USA szerveződésével szembenálló izolacionista USA jellemzőit, akkor azt lehet mondani, hogy ez nem adná fel a világhatalmi erejét és befolyását, ám ezt leszűkítené az USA államának haderejére illetve külső állami - diplomáciai – részlegeire, és az USA erejét a magánhatalmi NGO-hálózatok és ezek parikuláris céljai mögül kivonná. Így nem kellene megvédenie pl. most az amerikai globalisták magánhatalmi ukrán forrásait – behajszolva ezzel az oroszokat a szoros kínai szövetségbe, és ezzel a Kína mai gazdasági világhatalmi ereje rögtön átfordulna katonai elsőségbe is - hanem a semleges Ukrajna orosz célkitűzését támogatva az orosz-amerikai közeledést tenné főcéljává, a Kína jövőbeli féken tartását a szem előtt tartva.

Mindebből következik, hogy a valamikor a szovjet birodalom ellen létrehozott NATO-ra nincs szüksége az USA világhatalmának védelmében a Kína feljövő világhatalmi kihívása korszakában - sőt ez csak zavarja az orosz-amerikai viszony normalizálódását és Oroszország távol tartását Kínától. Sokkal inkább egy erős ázsiai katonai szövetség az USA érdeke a mainál katonailag sokkal erősebb Japánnal, Dél-Koreával, Ausztráliával, Indiával és még Vietnámmal is, mely szintén tart a szomszédos Kína szuperhatalmától.

Ma ez a katonapolitikai váltás az USA által az ukránokon keresztül tartósan felhergelt Oroszországgal a háttérben és tartósnak tűnő háborúba keveredésével az USA-val az ukrán proxy háborúban, nem látszik valószínűnek. De ha 2024-ben tényleg sikerül Trump visszajövele, sok minden megváltozhat, így legalább teoretikusan érdemes végig gondolni a frontvonalakat.

4) Európa Amerikai Birodalomból kiszabadulásának esélye

Matolcsy György nevezte az Európát bekebelező USA-t Amerikai Birodalomnak egy korábbi könyvében, én az ezredforduló utáni években „globális uralmi rendnek” neveztem ezt, de az előbbi jobban megragadhatja a képzelőerőt, így használjuk azt.

A Trump-adminisztráció 2016-tól induló ciklusa megremegettette ezt a Birodalmat, de főként a világválság következtében felgyorsult kínai világhatalom előterbe kerülése teszi szükségessé az ismételt átgondolást. Trump győzelmét az 1990-utáni a szovjet birodalom összeomlása után rövid időre egyedüli világhatalommá vált USA banktőkés köreinek világba kitelepülése hozta létre, az otthon létrejött társadalmi leépülés elleni tömeges felháborodás révén. Ennek orvoslására adta ki a jelszót az új elnöki adminisztráció a kitelepült tőke és termelés hazahozatalára, és szakított az amerikai befektetési alapok és ebből fenntartott globális alapítványok vezető köreinek globális magánhatalmával. Bár ezek az egész világon jelen vannak, de a kulturális és politikai rendet főként az európai országokban itatták át, ezen belül is szinte párhuzamos mélyállamokat a kelet-európai térség államaiban alakítottak ki. Ezt annak révén is meg tudták tenni, hogy az eredetileg az szovjet birodalom ellen létrejött amerikai vezetésű NATO annak eltűnével profilt váltott, és az ezredfordulóhoz közeledve egyre inkább a birodalmi USA globális magánhatalmainak céljai szerint kezdett tevékenykedni. Ez ellen ugyan a franciák és a németek európai nagyhatalomként időnként tiltakoztak, de főként a kis közép-kelet-európai államok - nem is tudva, hogy mit is tesznek a nagy igyekezetükben a Nyugathoz törekedve - szilárd falanxként álltak a birodalmi USA mögött.

Időközben azonban nemcsak a birodalmi Amerika Rozsda Amerikává vált problémái bukkantak elő, hanem a teljes Nyugat, de főként az USA hatalmi rövidlátása miatt a kivitt tőkével és technológiával felvirágoztatott Kína világhatalmi ambíciói is kezdtek megmutatkozni. Ez a nyugati civilizációt évezredekkel megelőző ázsiai civilizáció másfélmilliárdos népességével és ennek magas, Nyugatot meghaladó intelligenciafokával a nyugati technológiát mesterien átvéve alig 30 év alatt behozta mára az USA gazdasági fejlettségét, és a következő évtizedben minden előrejelzés szerint bőven meghaladja azt. E közben az utóbbi években már katonailag is kezdi behozni az USA haderejét, és szövetségkötéseivel Ázsiában, Latin-Amerikában és Afrikában is egy párhuzamos globális hatalmi rendet hozott létre. Így napjainkban az USA rákényszerül, hogy szakítson egész eddigi Európa-központú magánhatalmi kiterjeszkedésével, és Ázsiába áthelyezve a globális súlypontját ott kezdje el Kína féken tartására egy erős katonai szövetség létrehozását.

A NATO és az eddigi európai magánhatalmi kitelepülései ebben csak gátolják, mint ahogy az USA a mostani ukránokon keresztüli Oroszországgal háborúba keveredése is mutatja. Mint ahogy a korábbi elnök, Trump politikája - de a politikatudós John Mearsheimer nemzetközi hatalmi elemzése is – mutatják, a szinte reménytelen ellenállás a feljövő Kína katonai erejének néhány év múlva, az Oroszországgal való minél szorosabb szövetséget teszik az USA érdekévé (Mearsheimer 2014, 2014b). Ám a főként a demokrata pártvezetésre ráfonódott, Európába kitelepült magánhatalmi birodalmi erők – pl. az egyik fő reprezentánsuk

a Soros-hálózat – beépülve a mai Biden-adminisztrációba a főként kelet-európai forrásaik védelmében az Oroszország elleni militáns fellépést teszik fő céljá.

A most már a végletekig elhergelt orosz vezetés Ukrajna NATO tagsága elleni katonai akcióival a közeljövőben ugyan nem teszi valószínűvé az amerikai-orosz közeledést, de a fő világhatalmi fenyegetést Kína felől ez nem teszi semmissé. Így a tervezett új Trump elnöki ciklus 2024-től sok mindent megváltoztathat, és a kínai–amerikai Ázsia-központú világhatalmi katonai vetélkedés intézményi rendjében a NATO elveszti értelmét, sőt zavaró lehet az USA számára. Az izolacionista USA így a birodalmi Amerikával szakítást jelenti, ha ez ismét létrejön 2024-től, és az Ázsia-központú katonai súlypont-áthelyezéssel párhuzamosan Európa, főként Kelet-Európa hatalmi alávetésétől elfordulást. Így a katonai világhatalmi vetélkedés hátsó udvarába kerülve a kis közép-kelet-európai államok számára eljöhethet a semleges állami státus elfoglalásának lehetősége.

A jelenlegi ukrán/amerikai – orosz összecsapások fényében ez ugyan ma álomnak tűnhet, de a jelzett és nehezen kikerülhető világhatalmi változással a NATO feloszlatása és az ettől megszabadult Magyarország semleges állami státusa az amerikai izolacionizmus 2024-es győzelmével nagyon is valószínű. Így mivel a politikának nemcsak a mai realitásra kell reagálnia - legalábbis a politikai táborok szellemi háttérének –, hanem az előrelátható változási trendekre is, így a NATO utáni korszak állami semlegességén elgondolkodás a legidősebb kell, hogy legyen Magyarország számára.

Irodalom

Mearsheimer John (2014): Why the Ukraine Crisis Is the West's Fault. The Liberal Delusions that Provoked Putin. Foreign Affairs September/October 2014.

Mearsheimer John (2014b): Can China Rise Peacefully? The National Interest, 2014. 56p.

Pijl, Kees van der (2018): Flight MH17, Ukraine and the new Cold War: Prism of Disaster. Manchester University Press 21018.

Shake, Kori (2008): NATO after the Cold War, 1991-1995: Institutional Competition and the Collapse of the French Alternative. Online by Cambridge Univ. Press

FÜGGELÉK

I Ukrajnai államcsíny, Soros-hálózat, CIA

Kees van der Pijl az utóbbi évek ukrán-orosz konfliktusok mögött amerikai szerepvállalást elemző 2018-as könyvében kitér a 2004-s „narancsos forradalmat” követő 2014-es Majdan-államcsínyre is. Érdekesek a könyvben található részletek.

Az amerikai hírszerzés mintegy 70 százalékát a magánszektorban adják alvállalkozásba, ami a megfigyelési állam és a hadviselés folytatásában érdekelt erők hatalmas tömbjét hozza létre. Közvetlenül az NSA telephelye mellett, a marylandi Fort Meade-ben található az üzleti park, ahol a Booz Allen Hamilton (Snowden munkaadója), a SAIC, a Northrop Grumman és mások e programok keretében összpontosítják erőfeszítéseiket. ⁴⁷ Ez kiegészíti az olyan cégekkel kötött titkos megállapodásokat, mint a Facebook, a Yahoo!, az Apple, a Google és a

Microsoft, amelyek révén az amerikai kormányzat megfigyelési célokra hozzáférhet felhasználói bázisukhoz. Az e vállalatok által működtetett közösségi média az ellenzék felkutatásának hatalmas keresőmotorjává vált, és a magánszolgáltatókkal és a nem kormányzati szervezetekkel együtt a "civil társadalom" nyugati manipulációjának gerincét alkotják. A Soros-hálózat itt a legfontosabb ernyőszervezet, amelynek Nemzetközi Reneszánsz Alapítványa kifejezetten Ukrajnát veszi célba.

Renaissance arra számított, hogy a 2015-ös ukrajnai elnökválasztás "kihívást és lehetőséget" is kínál majd. A *kihívást* az jelentette, hogy "az európai piac iránt érdeklődő nagy ipari tőke kombinált és néha ellentmondásos politikai nézeteit képviselő elnökpárti politikai erők [szembesülnek] az orosz orientációjú, többnyire a demokratikus reformok iránt konzervatív (neoszovjet) baloldali lakossággal". Az ukrán politikában keletkezett "érték- és tartalmi vákuum" populista koncepciókkal való kitöltése kockázatos volt; ehelyett a politikát "platformok versenyévé" kellene átalakítani, amely "a választásokat és a politikát témaalapúvá tenné". A *lehetőséget* a "Keleti Partnerség Civil Társadalmi Fóruma" létrehozása kínálja, amely "a civil társadalom hangja Ukrajna európai integrációjának támogatására", és amely a nyugati fordulat eszméjét terjesztő különböző bizottságokhoz és platformokhoz kapcsolódik.

A polgári kisebbségek nyugati nem kormányzati szervezeteken keresztül történő mozgósítása 2013 júniusában örvendetes lendületet kapott, amikor az orosz parlament konzervatív képviselői törvényt fogadott el a gyermekek "nem hagyományos szexuális kapcsolatok" népszerűsítése ellen. A nyugati média ezt úgy értelmezte, hogy veszélyezteti a meleg sportolók biztonságát a 2014. februári szocsi téli olimpián.⁴⁹ Az Ukrajnával kötött társulási megállapodás ügyének előmozdítása most már nyíltan összekapcsolódott a Putyin elnökség destabilizálásával. Ahogyan a washingtoni National Endowment for Democracy elnöke, Carl Gershman 2013 szeptemberében kijelentette, Ukrajna "a legnagyobb díj", és a Nyugathoz való tartozásának biztosítása Putyint "nemcsak a közeli külföldön, hanem magán Oroszországon belül is vesztesre állította volna".

A 2013 szeptemberi szentpétervári G20-csúcstalálkozón az Egyesült Államok nyíltan Oroszország ellenfeleként lépett fel, és a szocsi olimpia bojkottjára szólított fel. Továbbá, hogy Janukovicsot kényszerítsék, és rávegyék, hogy aláírjon Vilniusban, az amerikaiak elfogatóparancsokkal játszottak az akkoriban Bécsben tartózkodó Dmytro Firtash oligarcha ellen, akiről úgy vélték, hogy az elnöki hivatal kulcsait birtokolja. Miután Janukovics jelezte, hogy esetleg nem írja alá, amerikai elfogatóparancsot adtak ki Firtas által Indiában fizetett állítólagos kenőpénzek miatt; ezt azonnal felfüggesztették, amikor Janukovics jelezte Victoria Nulandnak, hogy mégis aláírja. Vilnius után Firtasht ismét letartóztatták, és óvadék ellenében addig tartották fogva, amíg egy osztrák bíró el nem utasította az ügyet.⁵¹

A 2014. februári események

Már legalább két éve voltak figyelmeztető jelek, hogy "ha Janukovics továbbra is úgy fosztogatja az országot, ahogyan tette, akkor a fedél le fog szakadni".⁵² Amikor tehát az ukrán elnök hét nappal a vilniusi aláírási ceremónia előtt bejelentette, hogy elhalasztja azt, a nép elkeseredése az oligarchikus uralom miatt robbanásszerűen kitört. Ez keveredett az ország nyugati részén összpontosuló ukrán nacionalista lázadással.

A nyugati fordulatot támogató népi mozgósítás előkészítése egész 2013-ban folyamatban volt. Soros Reneszánsz Alapítványa abban az évben kiadott tervezési dokumentumában egy olyan növekvő mozgalmat azonosított, amelyet "a döntéshozatalban való részvétel iránti,

minden szintű állampolgári igény" vezérel, és amely kedvező terepet teremt a nem kormányzati szervezetek számára, amelyek a demokratizálódást egy "aktív civil társadalom" révén kívánják elérni. A gyakorlatban ez természetesen korlátozott szuverenitást és "piaci demokráciát" jelentett: "Az ukrán kormány európai kötelezettségei által generált nyomással együtt, amely az Európai Unióval kötendő társulási megállapodás megkötésétől függ, ez lehetőséget nyit a *nyílt társadalom értékeinek védelmére és előmozdítására*."⁵³

Az Egyesült Államok kijevi nagykövetsége tavasz óta képezte ki az aktivistákat a közösségi média használatára a tiltakozás érdekében. November 20-án az ukrán parlament egyik dnyepropetrovszki föderalista képviselője, Oleg Tsarev felszólalt, hogy felfedje, hogy az Egyesült Államok kijevi nagykövetségének támogatásával és közvetlen részvételével egy "TechCamp" projekt van folyamatban, amelynek keretében előkészületeket tesznek egy ukrainai polgárháborúra: „A "TechCamp" projekt szakembereket készít fel az információs hadviselésre és az állami intézmények lejáratására, a modern média segítségével - potenciális forradalmárokat a tüntetések szervezésére és a kormány megdöntésére. Ezt a projektet Geoffrey R. Pyatt, az Egyesült Államok ukrainai nagykövete felügyeli, és jelenleg is ő felel érte.⁵⁴ Eric Zuesse valóban megtalálta az Egyesült Államok kijevi nagykövetségének 2013. március 1-jei hirdetését, amely a "TechCamp Kyiv 2.0 to Build Technological Capacity of Civil Society" (Kijev 2.0 a civil társadalom technológiai kapacitásának kiépítésére) című rendezvényt hirdette meg. Mint Tsarev elmondta a parlamentnek, a föderalista aktivisták informatikai szakembereknek adták ki magukat, és bejutottak a "TechCamp"-re, hogy amerikai oktatókat hallgassanak meg, akik Egyiptom, Tunézia és Líbia példáival magyarázzák el, hogyan lehet a közösségi hálózatokat és az internetet a közvélemény irányítására és a tiltakozás aktivizálására használni. "Eddig összesen öt rendezvényt tartottak. Körülbelül 300 embert képeztek ki operatív ügynökként, akik most Ukrajna-szerte tevékenykednek. A legutóbbi találkozóra 2013. november 14-én került sor ... az amerikai nagykövetségén belül."⁵⁵

Egy 2013 decemberében az USA-Ukrajna Alapítvány és a Chevron által szponzorált washingtoni üzleti konferencia előtt tartott beszédében Victoria Nuland elárulta, hogy az USA már ötmilliárd dollárt ölt Ukrajnába a "demokrácia előmozdítására".⁵⁶ Az USA által szponzorált tételek közé tartozott a milliók által megtekintett "Én ukrán vagyok" című sikkes videó, amelynek Larry Diamond, a National Endowment for Democracy munkatársa volt a tanácsadója, valamint a Center UA, a nem kormányzati szervezetek ukrainai ernyőszervezete. A Center UA-t O. Rybachuk, Juscsenko európai integrációért felelős államtitkára alapította. A finanszírozás nagy részét a Pact Inc. kapta, amelyet viszont az USA Nemzetközi Fejlesztési Ügynöksége, a Renaissance Alapítvány "stratégiai külső partnere" finanszírozott. Az eBay alapító-tulajdonosának, Pierre Omidyarnak az Omidyar Networkje, valamint Soros György és a NED is hozzájárult.⁵⁷ Ez azt dokumentálja, hogy a rendszerváltás talaját már jóval azelőtt előkészítették, hogy Janukovics visszalépett volna attól a lehetetlen döntéstől, amelyre Vilniusban felkérték.

Az EU is részese volt a folyamatnak. Az EU 496 millió eurót biztosított a "fedőcsoportok" számára. A Bizottság saját adatai szerint 2007 és 2014 között összesen 1,3 milliárd eurót adományoztak Ukrajnának fejlesztési, kutatási és kapcsolódó projektekre. Az Európai Alapítvány a Demokráciáért, amelyet az EU, több tagállam és Svájc finanszírozott, ügyvezető elnöke, Alexander Graf Lambsdorff európai parlamenti képviselő szerint szintén támogatta a "civil társadalmat", azaz blogokat, hírleveleket és rádióadásokat, valamint a gyorssegélyeket.⁵⁸ A kijevi brit nagykövetség 2013 elején kommunikációs stratégiát kezdeményezett, amelynek célja, hogy megnyerje az ukrán lakosságot az EU-nak és különösen a társulási megállapodásnak, valamint a DCFTA-nak. Az üzleti szervezetek, nem kormányzati szervezetek és más uniós nagykövetségek bevonásával szeptember 10-én Kijevben elindították az "Erősebbek együtt" elnevezésű kampányt. A

kampányt "DCFTA Roadshow-k" követték, és egy sor televíziós műsor kísérte, amelyben ukrán külföldiek ismertették az EU-ban való élet vonzerejét.⁵⁹ Hollandia partner volt az "Erősebb együtt" programban, és egyben a legnagyobb támogatója a Hromadske TV-nek, egy internetes csatornának, amely élőben közvetítette a tüntetések képeit, így biztosítva az új toborzók folyamatos áramlását a megszállt terekre minden nagyobb városban.⁶⁰ Egy német tisztviselő, aki 2011 és 2014 között a Modern Ukrajna Európai Központját vezette, egy olyan intézményt, amelynek célja Ukrajna EU-hoz való közeledésének elsimítása volt, azt állította, hogy Soros pénze lehetővé tette, hogy a Majdanon tüntetők két hét alatt többet keressenek, mint négy hét munkával Nyugat- Ukrajnában.

II John Mearsheimer 2014-es figyelmeztetése ukrán ügyben

A mostani orosz - amerikai/ukrán háború kapcsán érdemes felidézni John Mearsheimer 2014-es intését Obama elnök felé

Ukrajna tévedése

John Mearsheimer

Obama elnök úgy döntött, hogy keményen fellép Oroszországgal szemben, szankciókat vezet be, és növeli az ukrán új kormány támogatását. Ez nagy hiba. Ez a válasz ugyanarra a hibás logikára épül, amely hozzájárult a válság kirobbanásához. Ahelyett, hogy megoldaná a vitát, csak még több bajhoz vezet. A Fehér Ház álláspontja, amelyet a Beltway bennfentesei széles körben osztanak, az, hogy az Egyesült Államokat nem terheli felelősség a jelenlegi válság kialakulásáért. Az ő szemükben az egész Vlagyimir V. Putyin elnök hibája - és az ő indítékai illegitímek. Ez tévedés. Washington kulcsszerepet játszott e veszélyes helyzet előidézésében, és Putyin úr viselkedését ugyanazok a geopolitikai megfontolások motiválják, amelyek minden nagyhatalmat, így az Egyesült Államokat is befolyásolják.

A jelenlegi válság gyökere a NATO bővítése és Washington azon elkötelezettsége, hogy Ukrajnát kivonja Moszkva körforgásából és integrálja a Nyugatba. Az oroszok hevesen ellenszenvvel viseltettek, de eltűrték a NATO jelentős bővítését, beleértve Lengyelország és a balti országok csatlakozását. De amikor a NATO 2008-ban bejelentette, hogy Grúzia és Ukrajna "NATO-taggá válik", Oroszország meghúzta a határt. Grúzia és Ukrajna nem csupán Oroszország szomszédságában lévő államok, hanem a küszöbén állnak. Oroszország 2008. augusztusi, Grúziával vívott háborújára adott erőteljes válaszlépését nagyrészt az vezérelte, hogy Moszkva meg akarta akadályozni Grúzia NATO-csatlakozását és nyugati integrációját.

Ugorjunk előre tavaly novemberig, amikor úgy tűnt, hogy Viktor F. Janukovics elnök aláír egy megállapodást az Európai Unióval, amelynek célja Ukrajna nyugati integrációjának elmélyítése és a nyugati integráció jelentős növelése volt Moszkva befolyásával szemben. Putyin úr válaszul jobb üzletet ajánlott Ukrajnának, amit Janukovics úr elfogadott. Ez a döntés tüntetésekhez vezetett Nyugat- Ukrajnában, ahol erős nyugatbarát érzelmek és sok Moszkvával szembeni ellenséges hangulat uralkodik. Az Obama-kormányzat ezután végzetes hibát követett el azzal, hogy támogatta a tüntetőket, ami hozzájárult a válság eszkalálódásához, és végül Janukovics úr megbuktatásához vezetett. Kijevben ezután egy Nyugat-barát kormány vette át a hatalmat. Az Egyesült Államok ukrainai nagykövete, aki bátorította a tüntetőket, kijelentette, hogy ez "egy nap a történelemkönyvek számára".

Putyin úr természetesen nem így látta a dolgokat. Úgy látta, hogy ezek a fejlemények közvetlenül fenyegetik Oroszország alapvető stratégiai érdekeit. Ki hibáztatná őt? Elvégre az

Egyesült Államok, amely képtelen volt maga mögött hagyni a hidegháborút, az 1990-es évek eleje óta potenciális fenyegetésként kezelte Oroszországot, és figyelmen kívül hagyta a NATO bővítésével kapcsolatos tiltakozásait és a Kelet-Európában rakétavédelmi rendszerek kiépítésére vonatkozó amerikai tervvel szembeni ellenvetéseit.

Azt várnánk, hogy az amerikai döntéshozók megértik Oroszország aggodalmait azzal kapcsolatban, hogy Ukrajna csatlakozik egy ellenséges szövetséghez. Elvégre az Egyesült Államok mélyen elkötelezett a Monroe- doktrína mellett, amely arra figyelmezteti a többi nagyhatalmat, hogy maradjanak távol a nyugati féltekétől. De kevés amerikai politikus képes arra, hogy Putyin úr helyébe képzelje magát. Ezért lepődtek meg annyira, amikor további csapatokat vezényelt a Krímbe, azzal fenyegetőzött, hogy megszállja Kelet-Ukrajnát, és világossá tette, hogy Moszkva jelentős gazdasági befolyását arra fogja felhasználni, hogy aláássa az Oroszországgal szemben ellenséges kijevi rendszert.

Amikor Putyin elmagyarázta, hogy miért játszik keményen, Obama azt válaszolta, hogy az orosz vezetőnek "úgy tűnik, más jogászai vannak, akik más értelmezéseket adnak". Az orosz vezető azonban nyilvánvalóan nem jogászokkal tárgyal; ő ezt a konfliktust geopolitikai, nem pedig jogi szempontból látja.

Putyin úr álláspontja érthető. Mivel nincs világkormány, amely megvédi az államokat egymástól, a nagyhatalmak nagyon érzékenyek a fenyegetésekre - különösen a határaik közelében -, és néha kíméletlenül lépnek fel a potenciális veszélyek elhárítása érdekében. A nemzetközi jog és az emberi jogi aggályok háttérbe szorulnak, amikor létfontosságú biztonsági kérdések forognak kockán. Obama úrnak azt tanácsolnánk, hogy ne beszéljen többé ügyvédekkel, hanem kezdjen el stratégaként gondolkodni. Ha így tenne, rájönne, hogy az oroszok megbüntetésére, miközben megpróbálja Ukrajnát a Nyugat táborába húzni, csak ront a helyzeten.

A Nyugatnak kevés lehetősége van arra, hogy fájdalmat okozzon Oroszországnak, míg Moszkvának számos kártyája van Ukrajna és a Nyugat ellen. Lerohanhatja Kelet-Ukrajnát vagy annektálhatja a Krímet, mivel Ukrajna sajnálatos módon lemondott a Szovjetunió felbomlásakor örökölt nukleáris arzenálról, és így nincs ellenszere Oroszország hagyományos fölényének. Továbbá Oroszország felhagyhatna az Amerikával való együttműködéssel Irán és Szíria ügyében; súlyosan károsíthatná Ukrajna küszködő gazdaságát, sőt komoly gazdasági problémákat okozhatna az Európai Unióban, mivel jelentős gázszállító szerepet tölt be. Nem meglepő, hogy a legtöbb európai nem túl lelkes az Oroszország elleni költséges szankciók alkalmazásáért.

De még ha a Nyugat jelentős költségeket is róhatna Oroszországra, Putyin úr valószínűleg nem fog meghátrálni. Ha létfontosságú érdekek forognak kockán, az országok mindig hajlandóak nagy fájdalmakat elszenvedni a biztonságuk érdekében. Nincs okunk azt gondolni, hogy Oroszország - történelmét tekintve - kivétel lenne ez alól. Obama úrnak új politikát kellene elfogadnia Oroszországgal és Ukrajnával szemben - olyat, amely Oroszország biztonsági érdekeinek elismerésével és Ukrajna területi integritásának fenntartásával igyekszik megelőzni a háborút.

E célok elérése érdekében az Egyesült Államoknak hangsúlyoznia kell, hogy Grúzia és Ukrajna nem lesz NATO-tag. Világossá kell tennie, hogy Amerika nem fog beavatkozni a jövőbeni ukrán választásokba, és nem fog szimpatizálni a Kijevben lévő, hevesen oroszellenes kormánnyal. És követelnie kell, hogy a jövőbeni ukrán kormányok tartsák tiszteletben a kisebbségi jogokat, különösen az orosz nyelv hivatalos nyelvi státuszát illetően. Röviden, Ukrajnának semlegesnek kell maradnia Kelet és Nyugat között.

Egyesek szerint ezek a politikai előírások Amerika vereségét jelentik. Éppen ellenkezőleg, Washingtonnak mélyen gyökerező érdeke, hogy véget vessen ennek a konfliktusnak, és hogy Ukrajna továbbra is szuverén ütközőállam maradjon Oroszország és a NATO között. Ráadásul az Oroszországgal való jó kapcsolatok elengedhetetlenek, mert az Egyesült Államok Moszkva segítségére van szüksége Irán, Szíria és Afganisztán kezeléséhez, és végső soron Kína, az Egyesült Államok egyetlen valódi potenciális riválisa ellen.

John J. Mearsheimer, a Chicagói Egyetem politológia professzora, a "The Tragedy of Great Power Politics" című könyv szerzője.

E véleménycikk egy változata 2014. március 14-én jelent meg nyomtatásban a The International New York Timesban.

III. Kína évtizeden belüli világelsősege és hatásai

A mostani orosz - amerikai konfliktus Ukrajna földjén elfedi a jelenkor és a közeljövő mindent meghatározó ellentétét az USA és a világelsőségét detronizáló Kína között. Toljuk most így félre a mait, és nézzük meg a közelgő igazi nagy konfliktus körülményeit. John Mearsheimer, amerikai nemzetközi politikatudós becslései pesszimisták az USA detronizálásának következményeiről, és ami a világnak is a legfontosabb ennél, nem látja elkerülhetőnek ennek menetében egy világháború kirobbanását. Ne legyen igaza, de azért nézzük meg fejtegetéseit.

HÁBORÚ VÁRHATÓ?

Az Egyesült Államok és a Szovjetunió szerencsére soha nem került összetűzésbe a hidegháború alatt, bár mindkét ország háborúkat vívott kisebb államok ellen, amelyek közül néhányan szövetségesek voltak riválisukkal. Valószínűleg az a tény, hogy mindkét fél nagy nukleáris arzenállal rendelkezett, a fő oka annak, hogy a szuperhatalmak soha nem harcoltak egymás ellen. Az atomfegyverek ugyanis a béke egyik fő erejét jelentik, egyszerűen azért, mert tömegpusztító fegyverek. Használatuk következményei olyan szörnyűek, hogy a politikai döntéshozókat arra készítetik, hogy rendkívül óvatosak legyenek, ha úgy gondolják, hogy akár csak egy kis esély is van arra, hogy felhasználják őket egy konfliktusban. A hidegháború történelmét figyelembe véve, és mivel Kína és az Egyesült Államok egyaránt rendelkezik nukleáris arzenállal, feltételezhetjük, hogy a belátható jövőben kevés esély van arra, hogy a két ország egymásra lőjön. Ez a következtetés azonban téves lenne. Bár a nukleáris fegyverek jelenléte minden bizonnyal erőteljes ösztönzőket teremt egy nagyobb háború elkerülésére, a jövőbeni kínai-amerikai verseny Ázsiában olyan környezetben fog zajlani, amely jobban kedvez a háborúnak, mint Európa a hidegháború idején. Különösen a földrajz és a hatalom eloszlása különbözik egymástól oly módon, hogy a Kína és az Egyesült Államok közötti háború valószínűbbé válik, mint a szuperhatalmak között 1945 és 1990 között. Természetesen nem lehet nagy biztonsággal megjósolni egy kínai-amerikai háborúvalószínűségét, de megalapozott becsléseket lehet tenni.

Ázsia földrajza

Bár a Szovjetunió és az Egyesült Államok közötti rivalizálás az egész világra kiterjedt, a súlypontja az európai kontinensen volt, ahol hatalmas, nukleáris fegyverekkel felszerelt hadseregek és légierők álltak szemben egymással. Mindkét szuperhatalom nagy gondot fordított két másik régióra, Északkelet-Ázsiára és a Perzsa-öbölre, de a legjobban az európai erőegyensúly érdekelte őket. Az amerikai és a szovjet katonai erő magja ugyanis az úgynevezett központi front közelében, Európa szívében helyezkedett el. Nem meglepő, hogy amikor a Pentagon egy nagyobb szuperhatalmi konfliktust szimuláló hadgyakorlatokat folytatott, Európa volt a harc középpontjában.

A hidegháborút megelőző harminc évben Európa rendkívül halálos térség volt, sőt, az Egyesült Államok és a Szovjetunió (1917 előtt Oroszország) ugyanazon az oldalon harcolt az első és a második világháborúban is. Ennek ellenére 1945 után nem volt háború Európában, és bár volt egy maroknyi válság Berlin miatt, ezek nem eszkalálódtak erőszak alkalmazásáig. Ennek legfőbb oka az, hogy egy háború Európa közepén valószínűleg atomfegyverekkel vívott III. világháborúvá fajult volna, mert komoly kilátás volt a véletlen, ha nem is szándékos, nukleáris szintre való eszkalálódásra. Egyik fél politikai döntéshozói sem voltak hajlandóak olyan konfliktust eltérni, amelyben országa megsemmisülésének ésszerű esélye

állt fenn. Ez a rémisztő kilátás nemcsak azt magyarázza, hogy Európa miért volt olyan stabil a hidegháború alatt, hanem azt is, hogy Ázsia földrajza alapvetően különbözik a hidegháborús Európa földrajzától. A legfontosabb, hogy Ázsiában nincs a központi frontnak megfelelője, amely a stabilitást rögzítené, mivel Kína egyre erősebbé válik. Ehelyett Ázsiában számos olyan hely van, ahol harcok törhetnek ki, de ahol egy-egy háború nagyságrendje közel sem lenne olyan nagy, mint Európában 1945 és 1990 között. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy ezekben a potenciális konfliktusokban a nukleáris eszkaláció valószínűsége sokkal kisebb, mint Európában a hidegháború idején. Először is, Európában több ezer nukleáris fegyver volt, és ezek a NATO deklarációs politikájának és katonai doktrínájának szerves részét képezték a hidegháború alatt. Továbbá széles körben elterjedt volt az a meggyőződés, hogy egy európai konfliktus kezdeti csatáiban aratott győzelem a globális erőegyensúly mélyreható eltolódását eredményezné; ez a meggyőződés erős ösztönzést jelentett a vesztes fél számára, hogy a helyzet megmentése érdekében nukleáris fegyvereket használjon.

A nukleáris fegyverek valószínűleg közel sem játszanak majd ilyen kiemelkedő szerepet Ázsia potenciális problémás pontjain. Ez tulajdonképpen azt jelenti, hogy az Ázsiában várható összes háború költségei lényegesen kisebbek lesznek, mint amennyibe egy háború került volna Európa szívében a hidegháború idején. Tekintettel arra, hogy a háború valószínűsége a potenciális költségek csökkenésével nő, ez egy kínai-amerikai konfliktust valószínűbbé tesz, mint amilyen egy szovjet-amerikai háború volt.

Lehet azzal érvelni, hogy a háború kockázata még mindig alacsony, mivel ezeknek a potenciális ázsiai háborúknak a tétje meglehetősen kicsi, így Kína és az Egyesült Államok kevésbé ösztönözve van arra, hogy harcoljanak egymással. De, ahogyan fentebb tárgyaltuk, a kínai-amerikai biztonsági verseny tétje óriási. Kína biztonságát nagyban növelné, ha kiűzné az amerikai hadsereget Ázsiából és regionális hegemóniát hozna létre, míg az Egyesült Államoknak mélyen érdeke, hogy megőrizze jelenlegi pozícióját Ázsiában. Ezért mindkét fél gyakorlatilag minden válságban érzékeny lesz a reputációs aggályokra, és nem hajlandó meghátrálni.

Lényegében a vezetők hajlamosak lesznek azt gondolni, hogy bár az Ázsiában várható háborúk kisebb léptékűek lehetnek a központi fronton zajló háborúhoz képest, mindezek a konfliktusok mégis szorosan kapcsolódnak egymáshoz, és ezért elengedhetetlen, hogy egyetlen válságban se hagyjuk a másik oldalt győzedelmeskedni. Ugyanakkor mindkét fél hajlamos lesz arra, hogy az erő alkalmazásának költségeit viszonylag alacsonynak tekintse. Ez a helyzet nem kedvez a régió stabilitásának és békéjének.

Gondoljunk csak a Koreai-félszigetre, amely valószínűleg az egyetlen hely, ahol Kína és az Egyesült Államok elképzelhető, hogy egy nagyobb hagyományos szárazföldi háborúba keveredik. Egy ilyen konfliktus esélye alacsony, de valószínűbb, mint a szuperhatalmak közötti háború Európában. Egyrészt nem nehéz elképzelni olyan forgatókönyveket, amelyek szerint Dél- és Észak-Korea háborúba keveredik, és mind Kína, mind az Egyesült Államok - amely mintegy 19 000 katonát állomásoztat Dél-Koreában - belekeveredik a harcba. Végül is ez történt 1950-ben; a kínai és az amerikai erők akkor majdnem három évig harcoltak egymás ellen. Ráadásul egy jövőbeli koreai konfliktusban a háború mérete kisebb lenne, mint a NATO és a Varsói Szerződés közötti konfliktusban; ez teszi elképzelhetőbbé az ázsiai háborút.

Korea mellett elképzelhető, hogy Kína és az Egyesült Államok harcolni fog Tajvan, a Dél-kínai-tenger, a Senkaku/Diaoyu-szigetek, valamint a Kína és a Perzsa-öböl között húzódó tengeri kommunikációs vonalak ellenőrzéséért. Az ilyen lehetséges konfliktusok (a koreai konfliktushoz hasonlóan) közel sem lennének olyan nagyok, mint amilyenek a hidegháború idején egy Európa szívében vívott szuperhatalmi háború költségei lettek volna. Ráadásul mivel a lehetséges konfliktusforgatókönyvek egy része tengeri harcokkal jár - ahol a

nukleáris eszkaláció kockázata kisebb -, könnyebb elképzelni, hogy Kína és az Egyesült Államok között háború törjön ki, mint a NATO és a Varsói Szerződés között. Azt is érdemes megjegyezni, hogy a nagyhatalmak közötti területi viták - beleértve Berlint is - nem voltak olyan intenzív nacionalista érzelmekkel terhelve, mint Kína számára Tajvan. Így nem nehéz elképzelni, hogy Tajvan miatt háború törjön ki, bár ennek esélye nem túl nagy.

Egy utolsó megjegyzés a nukleáris fegyverekről. Az előzőekben hangsúlyoztuk, hogy Ázsiában valószínűbb a háború, mint Európában a hidegháború idején, részben azért, mert a nukleáris szintre való eszkaláció kockázata csökkent. Mindazonáltal egy jövőbeli ázsiai háborúban mindig lesz némi esélye a véletlen nukleáris fegyverek használatának, és ez a lehetőség a válságban a stabilitást fogja erősíteni. Más szóval nem szabad azt gondolni, hogy a nukleáris fegyvereknek alig lenne elrettentő hatásuk Ázsiában. Sőt, a fegyverek pusztája jelenléte a régió kulcsfontosságú országainak arsenáljában jelentős hatással lesz arra, hogy az érintett vezetők hogyan fognak gondolkodni és cselekedni egy jövőbeli válságban. Mégis, az eszkaláció valószínűsége, sőt a következmények is sokkal kisebbek lesznek, mint egy NATO-Szawai Szerződés konfliktusban, így egy jövőbeli, Kínát és az Egyesült Államokat érintő hagyományos háború komolyabb lehetőséggé válik.

Polaritás és háború

A második ok, amiért Ázsia valószínűleg jobban ki van téve a háborúnak, mint Európa a hidegháború idején, a két eset közötti eltérő hatalommegoszlással függ össze. Európában kétpólusúság uralkodott, ahol a Szovjetunió uralta a kontinens keleti felét, az Egyesült Államok pedig a nyugati felét. Azt gondolhatnánk, hogy Ázsia valószínűleg kétpólusú lesz, ha Kína folytatja felemelkedését, az egyik oldalon az amerikaiakkal, a másikon a kínaiakkal. Ez azonban valószínűtlen, mert Ázsiában más nagyhatalmak is lesznek. Oroszország már most is az egyiknek minősül, és ha Japán atomfegyvereket szerez, akkor az is az lesz. India, amely már rendelkezik nukleáris arsenállal, nincs messze attól a ponttól, hogy nagyhatalomnak tekintsék. Mindez azt jelenti, hogy Ázsia többpólusú rendszer lesz. Sőt, kiegyensúlyozatlan többpólusú rendszer lesz, mert Kína valószínűleg sokkal erősebb lesz, mint az összes többi ázsiai nagyhatalom, és így potenciális hegemónnak minősül.

A többpólusú rendszerekben nagyobb a háború valószínűsége, mint a kétpólusú rendszerekben, részben azért, mert a többpólusú rendszerekben több nagyhatalom van, és ezért több lehetőségük van a nagyhatalmaknak arra, hogy egymással és a kisebb országokkal is harcoljanak. Emellett a hatalmi egyensúlytalanságok is gyakoribbak a multipolaritásban, mivel a multipolaritásban az országok nagyobb száma növeli annak esélyét, hogy a katonai hatalom alapjai egyenlőtlenül oszlanak meg közöttük. Ha pedig hatalmi aszimmetriák vannak, az erőseket nehéz elrettenteni, ha agresszióra szánják el magukat. Végül, a többpólusúságban nagyobb a tévedés lehetősége, mind az ellenfelek elszántságának, mind a rivális koalíciók erejének felmérése szempontjából. Ez nagyrészt annak köszönhető, hogy a többpólusú világban a nemzetközi politika sokkal változékonyabb természetű, ahol a koalíciók változnak, és az államoknak jelentős lehetősége van arra, hogy egymás felé forduljanak.

Ráadásul a kiegyensúlyozatlan többpólusúság a legveszélyesebb hatalommegosztás, mert tartalmaz egy potenciális hegemónt, amely nemcsak lényegesen nagyobb hatalommal rendelkezik, mint bármely más állam a térségben, hanem erős ösztönzést is kap arra, hogy a kardot használja a hegemonia megszerzésére. Egy potenciális hegemón ráadásul képes növelni a félelem szintjét riválisai körében, ami néha arra készteti őket, hogy kockázatos stratégiákat kövessenek, amelyek háborúhoz vezethetnek.

Röviden, a hidegháború kétpólusúsága békésebb hatalmi struktúrát jelentett, mint a kiegyensúlyozatlan többpólusúság, amely előttünk áll, ha Kína gazdasága továbbra is

gyorsan növekszik. Ráadásul a Központi Front földrajza jobban elősegítette a békét, minthogy egy kínai-amerikai háború biztosan bekövetkezik, de azt mondják, hogy valószínűbb, mint egy szovjet-amerikai háború 1945 és 1990 között.

Kommunizmus és nacionalizmus

E pesszimista értékeléssel szemben lehet azzal érvelni, hogy a hidegháborúnak volt egy ideológiai dimenziója, amely különösen veszélyessé tette azt - a kommunizmus a liberális kapitalizmus ellenében -, és amely hiányzik a Kína és az Egyesült Államok közötti növekvő rivalizálásból. Lee Kuan Yew, a modern Szingapúr alapító atyja például azt mondja: "A hidegháború alatti amerikai-szovjet kapcsolatokkal ellentétben nincs kibékíthetetlen ideológiai konfliktus az Egyesült Államok és a piacot lelkesen magáévá tevő Kína között. A kínai-amerikai kapcsolatok egyszerre együttműködőek és versengőek. A köztük lévő versengés elkerülhetetlen, de a konfliktus nem."

A nemzetközi politikáról alkotott realista elméletem alkalmazási körén kívül esik természetesen mindenfajta ideológia. Mindazonáltal a témát érdemes megvitatni, mert az ideológia kétségtelenül szerepet játszott a hidegháború kirobbanásában, bár csak másodlagos szerepet. A konfliktust elsősorban az erőviszonyokkal kapcsolatos stratégiai megfontolások vezérelték, amelyeket a szuperhatalmak közötti éles ideológiai különbségek is erősítettek. Továbbá egyértelműnek tűnik, hogy ez az erős ideológiai törésvonal nem sokat számít majd a Peking és Washington közötti jövőbeli kapcsolatok alakításában. Végtére is, Kína most a kapitalizmus rabja, és a kommunizmus kevésbé vonzó Kínán belül vagy kívül. Úgy tűnik tehát, hogy ez a fejlemény egy olyan kínai-amerikai biztonsági verseny felé mutat, amely kevésbé lesz félelmetes, mint az Egyesült Államok és a Szovjetunió közötti rivalizálás.

Ez a jó hír. A rossz hír azonban az, hogy egy másik ideológia, a nacionalizmus valószínűleg szerepet fog játszani a Kína és az Egyesült Államok, valamint Kína és szomszédai közötti rivalizálás felerősödésében. A nacionalizmus, amely a legerősebb politikai ideológia a bolygón, azt vallja, hogy a modern világ számos különböző társadalmi csoportra, úgynevezett nemzetekre oszlik, amelyek mindegyike saját államra vágyik. Ez nem azt jelenti, hogy minden nemzet saját államot kap, vagy hogy tagadjuk, hogy sok állam határain belül egynél több nemzet él. Az egyes nemzetek tagjaiban erős a csoporthűség érzése, olyan erős, hogy a nemzethez való hűség általában felülírja az identitás minden más formáját. A legtöbb tag jellemzően figyelemre méltó személyek és kiemelkedő események uralják, amelyek lehetnek diadalok és kudarcok egyaránt. Az emberek azonban nem egyszerűen csak büszkék a saját nemzetükre; összehasonlítanak más nemzetekkel, különösen azokkal, akikkel gyakran érintkeznek és akiket jól ismernek. A sovinizmus általában akkor alakul ki, amikor a legtöbb ember úgy gondolja, hogy az ő nemzete felsőbbrendű a többinél, és különleges elismerést érdemel. Ez a különleges érzés néha arra a következtetésre juttatja a nemzeteket, hogy ők a "kiválasztott" nép, és ennek a szemléletnek többek között Kínában és az Egyesült Államokban is gazdag hagyományai vannak. A nemzetek időnként túlmutatnak azon, hogy felsőbbrendűnek érzik magukat más nemzetekkel szemben, és végül megutálják őket. Ezt a jelenséget "hipernacionalizmusnak" nevezem, ami azt a meggyőződést jelenti, hogy más nemzetek nem csak alsóbbrendűek, hanem veszélyesek is, és keményen, ha nem brutálisan kell velük szembenézni. Ilyen körülmények között a "másik" megvetése és gyűlölete átjárja a nemzetet, és erőteljes ösztönzést teremt arra, hogy erőszakot alkalmazzon a fenyegetés megszüntetésére. A hipernacionalizmus, más szóval, erős háborús forrás lehet. A hipernacionalizmus egyik fő oka az intenzív biztonsági verseny, amely az érintett nemzetállamokban hajlamos arra, hogy az emberek démonizálják egymást. Néha a vezetők a hipernacionalizmust egy fenyegetésvédelmi stratégia részeként használják, amelynek célja, hogy felhívják a

közvélemény figyelmét egy olyan veszélyre, amelyet egyébként nem tudnának teljes mértékben értékelni. Más esetekben a hipernacionalizmus alulról bugyog fel, főként azért, mert a biztonsági versengéssel járó alapvető rosszindulat gyakran arra készíti az egyik nemzetállam átlagpolgárát, hogy szinte mindent megvetsen a rivális nemzetállamban. Egy nagyobb válság könnyen olaj lehet a tűzre.

A mai Kína megérett a hipernacionalizmusra. A Mao 1949-es, a Kuomintang felett aratott döntő győzelme és 1976-os halála közötti években a kommunizmus és a nacionalizmus olyan erőteljes erők voltak, amelyek kéz a kézben alakították a mindennapi élet szinte minden területét Kínában. Mao halála után azonban, és minden bizonnyal az 1989-es Tiananmen téri katonai leverés után a kommunizmus sokat veszített legitimitásából a kínai közvélemény körében. Válaszul Kína vezetői sokkal inkább a nacionalizmusra támaszkodtak, hogy fenntartsák a rendszer közvélemény általi támogatását. Tévedés lenne azonban azt gondolni, hogy a nacionalizmus csupán propaganda, amelyet a vezetés azért folytat, hogy fenntartsa a lakosság állam iránti hűségét. Valójában sok kínai állampolgár saját akaratából, szenvedélyesen vallja a nacionalista eszmét. "Az 1990-es években" - ahogy Peter Gries megjegyzi - "egy valóban népi nacionalizmus jelent nacionalizmussal". A nacionalizmust a mai Kínában az teszi ilyen erőteljessé, hogy egyszerre felülről lefelé és alulról felfelé irányuló jelenség. A nacionalizmus nem csak erősebbé vált Kínában az elmúlt években, de tartalma is jelentősen megváltozott. Mao uralkodása alatt a kínai nép erősségét hangsúlyozta a nagy csapásokkal szemben. Hősies harcosokként ábrázolták őket, akik szembe szálltak a császári Japánnal, és végül legyőzték azt. Gries kifejti: "Ez a "hősies" vagy "győztes" nemzeti narratíva először a kommunista forradalmárok igényeit szolgálta, akik az 1930- as és 1940-es években próbálták mozgósítani a nép támogatását, később pedig a népköztársaság nemzetépítési céljait szolgálta az 1950-es, 1960-as és 1970-es években. Az új Kínának hősökre volt szüksége."

Ezt a büszke narratívát azonban az elmúlt huszonöt évben nagyrészt elhagyták, és helyébe egy olyan narratíva lépett, amely Kínát a világ többi nagyhatalma agressziójának áldozataként mutatja be. Különösen nagy hangsúlyt fektetnek arra, amit a kínaiak a "nemzeti megaláztatás évszázadának" neveznek, amely az első ópiumháborútól (1839- 42) a második világháború 1945-ös végéig tart. Kínát ebben az időszakban gyenge, de nemes országgént ábrázolják, amelyet a rabló nagyhatalmak kizsákmányoltak, és ennek következtében mélyen szenvedett. A külföldi ördögök között szerepel Japán és az Egyesült Államok, amelyek állítólag szinte minden alkalommal kihasználták Kínát.

A Kína mint tehetetlen áldozat témája nem az egyetlen szála a kínai nacionalista gondolkodásnak. Számos pozitív történet is létezik. Például a kínaiak minden meggyőződésből nagy büszkeséggel hangsúlyozzák a konfuciánus kultúra felsőbbrendűségét. Mindazonáltal a mai kínai nacionalista gondolkodásban előkelő helyet foglalnak el azok a narratívák, amelyek a "nacionalista megaláztatás évszázadát" hangsúlyozzák, és amelyek - ahogy Gries megjegyzi - "keretbe foglalják a kínaiak és a Nyugat közötti mai interakciókat". Valóban, "a kínai hadsereg számára a megaláztatás megbosszulása továbbra is kulcsfontosságú cél".

Már láttunk bizonyítékot arra, hogy Kína Japánnal és az Egyesült Államokkal szembeni elhúzódó haragja és neheztelése hogyan súlyosbíthatja a válságot, és hogyan károsíthatja súlyosan a köztük lévő kapcsolatokat. Az 1999-es koszovói háború során a belgrádi kínai nagykövetség véletlen amerikai bombázását a legtöbb kínai úgy tekintette, mint egy újabb példát arra, hogy egy erős ország kihasználja és megalázza Kínát. Ez Kínában nagy tiltakozásokat és felháborodást váltott ki az Egyesült Államok ellen. A kínaiak hasonlóan reagáltak 2001-ben, amikor egy amerikai kémrepülőgép összeütközött egy kínai katonai repülőgéppel a Dél-kínai-tenger felett, és lelőtt egy kínai katonai repülőgépet. A Kína és Japán közötti, a Szenkaku-/Diaoju-szigetek tulajdonjogáról szóló 2012-13-as csetepaté erőszakos volt.

Az előttünk álló kiélezett biztonsági verseny csak fokozni fogja Kína Japánnal és az Egyesült Államokkal szembeni ellenségességét, és valószínűleg a hipernacionalizmus akut esetévé válik. Természetesen ez a fejlemény viszont tovább fogja fokozni a biztonsági versenyt, és felerősíti a háború lehetőségét. Lényegében az ideológia a jövőben ugyanúgy számít majd Ázsiában, mint a hidegháború idején. De a tartalom más lesz, mivel a hipernacionalizmus Kínában és valószínűleg más ázsiai országokban is felváltja a kommunizmus és a liberális kapitalizmus közötti vitát. Ennek ellenére a kínai-amerikai kapcsolatok fő mozgatórugója az elkövetkező évtizedekben a realista logika, nem pedig az ideológia lesz.